

A RÓMAIAKHOZ ÍROTT LEVÉL 11. FEJEZETE

Pál írásának összefüggései

Vannak, akik azzal a céltudatossággal kutatják a Bibliát, hogy isteni ki nyilatkoztatást találjanak ahhoz az elgondolásukhoz, miszerint a zsidó nép jelenlegi helyzete még nem végleges, mert Isten még fel fogja ébreszteni választott népét, és helyre fogja állítani vele a korábbi kapcsolatát. Akik ilyen szándékkal kutatják az Igét, azok számára Pál apostolnak ez az írása csak azt jelenti ki, hogy *„nem vetette el Isten az ő népét, amelyet eleve ismert”* (Róm. 11,2.), mivel *„a megkeményedés Izráelre nézve csak részben történt”* (Róm. 11,25.), ezért végül *„az egész Izráel megtartatik”* (Róm. 11,26.). Maga Pál is, először még kérdésként veti fel az elvettetéssel kapcsolatos gondolatot, *„Avagy elvetette-é Isten az ő népét?”* (Róm. 11,1.), de azután azonnal meg is adja a saját tagadó válaszát: *„Távol legyen; mert én is izráelita vagyok, az Ábrahám magyából”* (Róm. 11,1.).

Ha ezeket a kijelentéseket így egymás mellé rakjuk, akkor valóban azt látszik sugallni, hogy Izráel a jövőben még egyszer fel fog támadni, vissza fogja kapni Istentől az eredeti kiválasztással kapcsolatos kiváltságos helyzetét, a népek között kapott korábbi rangját. Akik e kijelentések alapján azt hiszik, hogy a zsidó nép kiválasztása a többi nép közül még mindig érvényes, csak éppen most függőben van, azoknak figyelmét szeretném felhívni, hogy próbáljanak odafigyelni Pál apostol egyéb kijelentésére is, ne csak azokat a gondolatokat szemezgessék ki az írásokból, amiket a dédelgetett gondolataikkal összhangba tudnak hozni. Ezt a figyelmeztetésemet azzal a hittel, szándékkal és ismerettel tenném, hogy amennyiben hiszünk abban, miszerint *„a teljes Írás Istentől ihletett”*, ezért Pál sem kerülhet elmentmondásba önmagával, minden kijelentése teljes összhangban áll egymással. A nézetkülönbségek problémája csak abból képződik, hogy némelyek Pál egy-egy kijelentését a teljes Írás összefüggéséből kiemelve próbálják értelmezni.

A vizsgálatunk tárgyát képező szakasz helyes megértése érdekében szeretnék egy alapvető szempontot megemlíteni. Amikor Pál apostol ezt a levelet írta, akkor nem Ő osztotta fel fejezetekre az írását, és különítette el a tizenegyedik fejezetet a többitől. Ez később következett be, és mások végezték el. Pál egy témával kapcsolatban írt levelének ebben a szakaszában,

de ez a téma már a kilencedik fejezet elejétől indul, és a tizedik fejezeten keresztül jut el a tizenegyedik fejezetben írottakhoz. Vagyis ez a három fejezet egyetlen egészét képez, és a tizenegyedik fejezetben írottakat nem lehet jól megérteni az előző fejezetekben található kijelentések nélkül. A tizenegyedik fejezetben található gondolatokat nem is szabad úgy értelmezni, hogy az előző fejezeteket figyelmen kívül hagyjuk. Olyan ez, mint amikor a korinthusiaknak írt a nyelveken szólásról az első levelének tizenegyedik fejezetében, amit nagyon sokan önállóan vizsgálnak és értelmeznek, természetesen rossz következtetésekre jutva. Ha viszont figyelembe vennék, hogy Pál témaindítása már a tizenkettedik fejezet első versével kezdődik és a tizenegyedik fejezet utolsó verseivel fejeződik be, akkor egészen más végkövetkeztetésre jutnának. Ezért a rómaiakhoz írott levél tizenegyedik fejezetét sem szabad önállóan vizsgálni, mert Pál témaindítása a kilencedik fejezet első versével kezdődik.

Amikor Pál írását akarja valaki értelmezni, akkor kötelessége még azt is figyelembe venni, hogy mit írt Pál az egyéb leveleiben ugyanarról a gondolatról. Mert egy író kijelentéseinek összhangban kell lenni a többi írásaiban fellelhető magyarázataival, különösen akkor, ha ezek az írások a Biblia részét képezik, vagyis az isteni kinyilatkoztatáshoz tartoznak.

Szeretném megjegyezni, hogy Pál írását nem szándékozom versről-versre elemezni, hanem csak gondolati egységeket veszek figyelembe, és azok alapján vizsgálom meg mindazt, amit ebben a témában mondott az apostol.

Bevezetőül hadd említsem meg, hogy az apostolok között éppen Pál az, aki a leghatározottabb képviselője volt annak, ami ellentétes volt a korabeli és még a mai zsidó gondolkodással is. Azt írta: „*Mert nem mindnyájan izráeliták azok, kik Izráeltől valók; Sem nem mindnyájan fiak, kik az Ábrahám magvából valók; hanem: Izsákban neveztetik néked a te magod. Azaz, nem a testnek fiai az Isten fiai; hanem az ígéret fiait tekinti magul.*” (Róm. 9,6-8.). Vagyis vonzóan tűnhet valakinek az az elképzelés, hogy amennyiben zsidónak született, vagy azzá lett, akkor ez számára az üdvösség garanciáját jelenti. Isten azonban nem így gondolja, és a beteljesedett történelem sem ezt bizonyítja. Ézsau például hiába született az ígéretet kapott atyáktól, Ábrahámtól és Izsáktól, még sem részesítette kegyelemben Isten. Természetesen nem azért, mert nem tette volna meg szívesen, hanem

azért, mert Ézsau nem élt a kegyelem lehetőségével. A kiválasztottsággal való kapcsolat tehát csak lehetőséget jelentett számára is az üdvösségre, de garanciát nem. A Pál apostol még az ószövetségi próféciaiból is idéz, hogy az ígéret csak a megtérőknek szól: „*És eljön Sionnak a Megváltó, és azoknak, akik Jákóbban megtérnek hamisságukból, szól az Úr.*” (Ésa. 59,20.).

Ugyanez érvényes az újszövetségi időre is, senki sem fog csupán azért üdvözülni, mert Isten Egyházának a tagja lett, mert megkeresztelkedett és szövetségre lépett Istennel. Ennél sokkal többre van szükség. Jézus ezért mondta el azt a kijelentését, miszerint „*Nem minden, aki ezt mondja nékem: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába; hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát. Sokan mondják majd nékem ama napon: Uram! Uram! nem a te nevedben prófétáltunk-é, és nem a te nevedben üztünk-é ördögöket, és nem cselekedtünk-é sok hatalmas dolgot a te nevedben? És akkor vallást teszek majd nékik: Sohasem ismertelek titeket; távozzatok tőlem, ti gonosztevők.*” (Mt. 7,21-23.).

Az újszövetség idejére vonatkozóan pedig még azt is hirdette Pál, hogy Isten előtt már nincs különbség zsidó és pogány között. „*Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a Jézus Krisztusban való hit által... Nincs zsidó, sem görög; nincs szolga, sem szabad; nincs férfi, sem nő; mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban. Ha pedig Krisztuséi vagytok, tehát az Ábrahám magva vagytok, és ígéret szerint örökösök.*” (Gal. 3,20. 28-29.). „*Értsétek meg tehát, hogy akik hitből vannak, azok az Ábrahám fiai. Előre látván pedig az Írás, hogy Isten hitből fogja megigazítani a pogányokat, eleve hirdette Ábrahámnak, hogy te benned fognak megáldatni minden népek.*” (Gal. 3,7-8.). Ezért jövendölt úgy Hóseás próféta által már jó előre Isten: „*Hívom a nem én népemet én népemnek, és a nem szeretettet szeretettnek. És léssen, hogy azon a helyen, ahol ez mondatott nekik; Ti nem vagytok az én népem, ott az élő Isten fiainak fognak hívatni.*” (Róm. 9,25-26.).

Mindezek hátterén merész állításnak tűnik Pál kijelentését egyértelműen úgy értelmezni, hogy Isten a zsidó népet a pogány népektől megkülönböztetve ismét visszahelyezi a korábbi megkülönböztetett helyzetébe, mint választott népét.

A kiválasztás mibenléte és célja

Ha Isten továbbra is a zsidó népet tekintené választott népének, akkor teljesen értelmetlenné válna Jézus tevékenysége az újszövetségi keresztény Egyház megszervezésére és megbízására. Akkor a keresztény Egyház küldetése nem lehetne más, minthogy zsidóvá tenni a megtérni vágyó embereket, mint ahogy volt ez a korábbi időkben is. Jézus azonban nem ezt parancsolta az Őt követő tanítványainak. Akkor viszont miért tiltakozik Pál olyan határozottan az ellen, hogy Isten elvetette az ő népét? Hol van itt az összhang a kétféle kijelentés között?

Sokan nem veszik figyelembe, hogy a Biblia kétféle kiválasztásról és kétféle elvettetésről beszél. Isten kiválasztotta Izráelt a többi népek közül egy különleges feladatra és szolgálatra: *„Lesztek ti nékem papok birodalma és szent nép”* (2Móz. 19,6.), *„a népeknek is világosságul adtalak, hogy üdvöm a föld végéig terjedjen!”* (Ésa. 49,6.). Vagyis ezzel a kiválasztással nem az üdvösségre való kiválasztás történt, hanem arra a szolgálatra, hogy a különböző pogány népek között legyenek ott Izráel fiai, akik megismertetik velük a Mindenhatót és megváltó kegyelmét, hogy azok a pogányok is részei lehessenek az üdvösségnek, akik készek Isten törvénye szerint élni.

Isten mintegy 1500 éven keresztül próbálkozott azzal, hogy Izráel betöltse ezt a feladatát a népek között, amire kiválasztotta és elhívta őket. Mivel azonban Isten minden fáradozása hiábavalónak bizonyult, ezért kénytelen volt visszavonni tőlük ezt a megbízatást, és egy másik népnek adni, amely kész elvégezni, amit Isten vár tőle. Jézus is ezt hirdette a tanítói szolgálata végén: *„Annakokáért mondom néktek, hogy **elvéteik** tőletek az Istennek országa, és oly népnek adatik, amely megtermi annak gyümölcsét”* (Mt. 21,43).

Az egész földre kiható missziós feladatvégzés vonatkozásában tehát igenis elvetette Isten azt a népet, amelyet korábban kiválasztott magának, és helyette a Jézus által megalapított Egyházat bízta meg az egész világra kiható küldetéssel, az evangélium hirdetésével. Mert akiket újonnan megbízott, azoknak azt mondta: *„vesztek erőt, minekutána a Szent Lélek eljő reátok: és **lesztek nékem tanúim** úgy Jeruzsálemben, mint az egész Júdeában és Samariában és **a földnek mind végső határáig.**”* (Csel. 1,8.). *„Elmenvén **azért tegyetek tanítványokká minden népeket...**”* (Mt. 28,19).

Amikor Pál felveti a kérdését, vajon „*elvetette-e Isten az Ő népét?*”, akkor nem a missziós küldetésre való kiválasztásra gondol, hanem „*a kegyelemből való választás*” (Róm. 11,5.) szerinti elvetésre, ami az isteni kiválasztásnak egy másik változata. Ezt a kiválasztást azonban Isten nem gyakorolja kollektíven, nem is üdvözít, de nem is vet el egy egész népet, hanem csak a hűséges vagy hűtlen egyedeket. Ezért is tiltakozik az apostol, és ezért folytatja így a mondanivalóját: „*Amit Izráel keres, azt nem nyerte meg, a választottak ellenben megnyerték, a többiek pedig megkeményítették*” (Róm. 11,7.). Ezért, „*ha Izráel fiainak száma annyi volna is, mint a tenger fővénye, a maradék tarttatik meg*” (Róm. 9,27.). Mert „*sokan vannak a hivatalosak, de kevesen a választottak*” (Mt. 20,16.), mondta Jézus is.

Pál azért tiltakozik „*a kegyelemből való választás*” szerinti elvetés ellen, mert egy ilyen elvetetés a kárhozát ítéletét jelentené minden zsidó számára, ami a megtérés lehetőségének az elvesztésével járna együtt. Ezért mondja Pál azt, hogy ilyen vonatkozásban nem vetette el Isten az ő népét, hiszen „*én is izráélita vagyok, az Ábrahám magvából*” (Róm. 11,1.).

A „*kegyelemből való választás*” vonatkozásában ugyan nem vetette el Isten a zsidókat, de ez az új körülmény már nem jelent többé semmiféle kiváltságos helyzetet a többi népekhez viszonyítva. Csupán azt jelenti, hogy a Krisztusba vetett hit által ugyanolyan lehetősége van a zsidónak is az üdvösségre, mint a görögnek, vagy bármely más nemzethez tartozónak. A „*kegyelemből való választás*” éppen ezért soha nem volt egy nemzet ügye, hanem minden időben az egyes ember személyes döntésén múló ügy. Ezért szeretné Pál „*felingerelni*” és „*megtartani*” közülük némelyeket (Róm. 11,14.). Ezért azt mondja, hogy aki a zsidók közül nem marad meg a hitetlenségében, azt „*Isten ismét beolthatja*” a jelképes olajfába (Róm. 11,23.). Ez azonban csak az egyes emberekre vonatkozó kijelentés, és nem az egész népre, mint nemzetre.

A kegyelemből való kiválasztás azt jelenti, hogy Isten kiválasztja azokat, akik elfogadják az Ő **rendelkezéseit** és a **kegyelmét**. Az egyik esetben kizárólag rajtunk múlik, hogy mi lesz az eredmény, a másik esetben viszont Isten cselekszik, mert ott mi tehetetlenek vagyunk, nekünk csak hittel el kell fogadnunk. A bennünket érintő résszel kapcsolatban Isten azt mondta Ábrahámról: „*Mivelhogy hallgatott Ábrahám az én szavamra: és megtartotta a megtartandókat, parancsolataimat, rendeléseimet és törvényeimet.*”

(1Móz. 26,5.). *„Mert tudom róla, hogy megparancsolja az ő fiainak és az ő házanépének ő utánna, hogy megőrizték az Úrnak útát, igazságot és törvényt tévén, hogy beteljesítse az Úr Ábrahámon, amit szólott felőle.”* (1Móz. 18,18-19.). A második résszel kapcsolatban is elismeréssel szólt Isten Ábrahámról. *„Miképpen Ábrahám hitt az Istennek, és tulajdonított neki igazságul. Értsétek meg tehát, hogy akik hitből vannak, azok az Ábrahám fiai.”* (Gal. 3,6-7.).

Pál Illés korának példáján keresztül szemlélteti azt, hogy bármilyen rossz is jelenleg Izrael lelki állapota, *„azért most is van maradék a kegyelemből való választás szerint.”* (Róm. 11,5.). *„Hogyha pedig kegyelemből, akkor nem cselekedetekből: különben a kegyelem nem volna többé kegyelem. Hogyha pedig cselekedetekből, akkor nem kegyelemből: különben a cselekedet nem volna többé cselekedet. Micsoda tehát? Amit Izrael keres, azt nem nyerte meg: a választottak ellenben megnyerték, a többiek pedig megkeményítették:”* (Róm. 11,6-7.).

Az újszövetségi kiválasztás

Isten a történelem folyamán mindig be akarta vonni az embert a kegyelem evangéliumának hirdetésébe. Noé is egy ilyen Istentől kiválasztott eszköz volt. Ábrahám családját pedig azért hívta el és választotta ki, hogy rajtuk keresztül közvetítse az evangéliumot a pogányokkal, a sötétséggel és bálványimádással átitatott egész világnak. Izrael kiválasztásával az volt a terve, hogy mintaként éljenek a többi népek előtt, és így majd mások számára is vonzóvá és kívánatosná tegyék az Istennel szövetségben megélt életüket, és ezzel az igaz Istenhez fognak vonzódni azok, akik eddig távol voltak Istentől. Azt akarta, hogy Izrael bemutassa a jellemét, és ezáltal magához tudja vonni az egész világot. Az áldozati rendszer tanításával pedig Krisztust, az egész világ Megváltóját kellett volna felemelniük a népek előtt, hogy mindazok, akik rátekintenek, életet nyerjenek. Izrael népességének gyarapodásával és áldásainak sokasodásával pedig határuk kiterjedt volna az egész világra.

Az atyáktól kapott örökség, és az Istentől választott ősatyáktól való származásuk azonban még nem garantálja az üdvösséget. Tartozhatunk a megfelelő vérvonalhoz, családhoz, vagy akár a megfelelő egyházhoz, mégis megtörténhet, hogy elveszünk, és kívül rekedünk az ígélet körén. A hit,

még hozzá a szeretet által munkálkodó hit az, ami nyilvánvalóvá teszi, hogy kik *„az ígéret fiai”* (Róm 9:8). **„Mert nem mindnyájan izráeliták azok, kik Izráeltől valók”, Sem nem mindnyájan fiak, akik az Ábrahám magvából valók, hanem Izsákban neveztetik néked a te magod.”** (Róm. 9,6.).

Pál apostol Istennek azt a jogát akarta bemutatni, hogy Isten szabadon dönthet arról, kit kíván *„választottjaként”* felhasználni. Róma 9. fejezete nem az egyes emberek vagy egy nép üdvösségéről szól, hanem arról, hogy Isten egy bizonyos feladat elvégzésére hívta el azokat, akiket kiválasztott. Ha ezt észben tartjuk, akkor nem nehéz az egész témát megérteni. Amikor Pál a kiválasztásról és elhívásról ír ebben a témacsomagban, akkor nem az egyes ember üdvössége a kérdés, hanem a szerepe, az isteni megbízás, amit a világ megmentését célzó isteni tervben kell betöltenie.

Jézus a tanítói szolgálata végén nagyon határozott üzenetként fogalmazta meg és mondta el a zsidóknak a közeljövőben bekövetkező változást: **„elvéteik tőletek az Istennek országa, és oly népnek adatik, amely megtermi annak gyümölcsét”** (Mt. 21,43). Az egész földre kiható missziós feladatvégzés vonatkozásában tehát igenis elvetette Isten azt a népet, amelyet korábban kiválasztott magának, és helyette a Jézus által megszervezett Egyházat bízta meg az egész világra kiható küldetéssel, az evangélium hirdetésével. Ezért akiket újonnan megbízott a küldetéssel, azoknak azt mondta: **„vesztek erőt, minekutána a Szent Lélek eljő reátok: és *lesztek nékem tanúim* úgy Jeruzsálemben, mint az egész Júdeában és Samariában és *a földnek mind végső határáig.*”** (Csel. 1,8.). **„Elmenvén azért tegyetek tanítványokká minden népeket...”** (Mt. 28,19).

Ezekből az igei kijelentésekből az tűnik ki egyértelműnek, hogy Isten az Újszövetség idején már *„a földnek mind végső határáig”* lévő népeket is elhívta és kiválasztotta arra, hogy legyenek az Ő fiai, váljanak hit által Ábrahám magvaivá. Erre a munkára, az isteni hívás megismertetésére és hirdetésére választotta ki Jézus Pál apostolt is, mint a pogányok apostolát. **„De mikor az Istennek tetszett, ki elválasztott engem az én anyám méhétől fogva és elhívott az ő kegyelme által, Hogy kijelentsé az ő Fiát én bennem, hogy hirdessem őt a pogányok között: azonnal nem tanácskoztam testtel és vérrel.”** (Gal. 1,15-16.). A Damaskusbeli Ananiásnak is azt mondta az Úr Pálról: **„Eredj el, mert ő nékem választott edényem, hogy hordozza az én nevemet a pogányok, a királyok, és Izráel fiai előtt.”** (Csel. 9,15.).

De vajon Pál a pogányok közötti munkáját azzal a szándékkal és céllal tette, hogy a körülmetélés szövetsége által zsidóvá tegye a pogányokból megtérteket, miként azt, mint hithű zsidó farizeustól el is várták volna a zsidók? Nem, Pál egyáltalán nem mutatott ilyen szándékot, senkit sem akart zsidóvá tenni. Nem várta el senkitől, hogy megtérő pogányként „prozelita” legyen, és magára vállalja a zsidó áldozati törvényeket, az imaelőírásokat, és bizonyos erkölcsi parancsokat.

Az Igéből azt látjuk, a többi apostolok is úgy döntöttek, hogy a pogányokból megtérteknek nem kell a zsidó hagyomány szerint gyakorolni a vallásos életüket. Ezért rendeletet hoztak, amelyben meghatározták, hogy a Tízparancsolaton kívül még mit kell megtartaniuk. **„Mert tetszék a Szent Léleknek és nekünk, hogy semmi több teher ne vettessék ti reátok ezeken a szükséges dolgokon kívül, Hogy tartózkodjatok a bálványoknak áldozott dolgoktól, a vértől, a fűlvaholt állattól, és a paráznaságtól; melyektől ha megóvjátok magatokat, jól lesz dolgotok. Legyetek egészségben!”** (Csel. 15,28-29.).

A Damaskusban lakó zsidóknak azonban ez nem tetszett, ezért a Pállal szembeni viselkedésük és gyűlöletük is annak a visszaigazolása, hogy Pál senkit sem akart zsidóvá téríteni, hanem csak Krisztusban hívő kereszténynek. *„Saulus pedig annál inkább erőt vőn, és zavarba hozta a Damaszkuszban lakó zsidókat, bebizonyítván, hogy ez a Krisztus. Több nap elteltével azonban a zsidók tanácsot tartának, hogy őt megöljék:”* (Csel. 9,22-23.). Később Jeruzsálemben hasonló fogadtatásban részesült a zsidók részéről: *„a zsidók közül némelyek összeszövetkezvén, átok alatt kötelezék el magukat, mondván, hogy sem nem esznek, sem nem isznak addig, míg meg nem ölik Pált.”* (Zsid. 23,12.). A zsidók gyűlöletét éppen az váltotta ki, hogy az egyébként zsidó születésű tanítványok még a zsidókat is inkább keresztényekké akarták áttéríteni azzal, hogy hitben fogadják el a názareti Jézust, mint megígért Messiás.

A rómaiakhoz írott levél tizenegyedik fejezetben Pál ugyan felveti a kérdését: *„Avagy elvetette-é Isten az ő népét?”* (Róm. 11,1.), de a levelének egy korábbi fejezetében éppen Ő maga mond el egy olyan isteni kijelentést, amely óvatosságra és megfontolásra kell késztesen minden válaszolni akarót. **„Mert nem az a zsidó, aki külsőképpen az; sem nem az a körülmetélés, ami a testen külsőképpen van: Hanem az a zsidó, aki belső-**

képpen az; és a szívnek lélekben, nem betű szerint való körülmetélése az igazi körülmetékedés; amelynek dicsérete nem emberektől, hanem Istentől van." (Róm. 2,28-29.).

Jézus Krisztus elutasításával a zsidók elérték azt, hogy Isten visszavonta tőlük a kegyelem elutasított Lelkét, és szívük keménységére hagyta azokat, akik nem akartak megtérni. Ez az elengedés azonban nem az egész népre vonatkozó isteni ítélet volt, hanem csak azokra, akik „*megkeményítették*” magukat az Isten kegyelmével szemben. „*Tekintsd meg azért az Istennek kegyességét és keménységét: azok iránt akik elesetek, keménységét; irántad pedig a kegyességét, ha megmaradsz a kegyességben; különben te is kivágatol.*” (Róm. 11,22.). Pál azt írja, hogy „*most is van maradék a kegyelemből való választás szerint.*” (Róm. 11,5.), de ez a maradék nem az egész népre vonatkozó utalás, hanem csak a nép között lévő hívókra és hűségesekekre.

Az Isten részéről való elengedés tehát bekövetkezett Izráellel kapcsolatban, mert rosszul keresték az Istennel való közösséget és a kegyelmet. A zsidók többsége a saját cselekedeteinek érdemében bízott, mert azt gondolták magukról, mint korábban Pál is farizeusként, *hogy „törvénybeli igazság tekintetében feddhetetlen ”* (Fil. 3,6.). Az apostol ezt a következőképpen foglalja össze a téma fejtegetése közben: „*bizonyoságot teszek felőlk, hogy Isten iránt való buzgóság van bennük, de nem megismerés szerint. Mert az Isten igazságát nem ismerték, ezért az ő tulajdon igazságukat igyekeztek érvényesíteni, az Isten igazságának pedig nem engedelmestek. Mert a törvény vége Krisztus minden hívőnek igazságára.*” (Róm. 10,2-4.).

Ez a zsidó nép közötti általánosan elfogadott hitbéli gondolkodás és lelki állapot váltotta ki Isten részéről azt, hogy Izráel népe nem maradhat tovább a világmisszióra megbízott eszköze. Az a nép, amely már önmaga számára sem tudta jól értelmezni az örökkévaló evangélium lényegét, elvesztette alkalmasságát arra, hogy Isten „*a népeknek is világosságul adja*” őket. A zsidó nép ekkor már csak egy hamis istenképet tudott képviselni a népek előtt, ezzel pedig nem Isten ügyét szolgálták, hanem az ősellenség eszközei lettek, aki maga is egy torz istenképet akart az emberekkel elfogadtatni. Jézus ezért mondta az Őt hallgató farizeusoknak egy példázatba csomagolt üzenete végén: „*elvéteik tőletek az Istennek országa, és oly népek adatik, amely megtermi annak gyümölcsét*” (Mt. 21,43.).

Isten választása pedig a minden nemzetségből való megtért emberek közösségére, vagyis a keresztyény Egyházra esett. Nekik adta Jézus a miszsióra vonatkozó megbízatást. *„Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében, Tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, a mit én parancsoltam néktek: és imé én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.”* (Mt. 28,19-20.). Ettől fogva a zsidó nép helyett a keresztyény Egyháznak kell a Szentlélek erejével betöltekezve *„a földnek végső határáig”* (Csel. 1,8.), hirdetni Isten választott eszközeiként az evangéliumot. Így teljesezhet be, hogy *„az Isten országának ez az evangéliuma hirdettetik majd az egész világon, bizonyosságul minden népnek”* (Mt. 24,14.).

Az isteni kiválasztás egyéneken teljesezik

A téma elemzése közben Pál egy alapvető kérdést szeretne tisztázni. Az Isten kiválasztása nem automatikus, nem vonatkozik mindenkire csupán azért, mert azok, akiktől származik, azok Isten választottai voltak. Isten ugyan kiválaszthat egy népet is valamilyen feladat és szerep betöltésére, ez a nép azonban meg is tagadhatja e feladatok teljesítését, de ezzel nem akadályozhatja meg Istent a szabad választásban és a kitűzött céljának megvalósításában.

Noha az ígérek Ábrahámnak szóltak, eszerint az ő magvában fog minden ígért beteljesedni. Isten azonban szabadon döntött arról, hogy melyik magjában. Ábrahám összes gyermekei közül csak Izsákban, Izsák gyermekei közül pedig csak Jákóbban. Ezért bármennyire akarhatta volna is Ézsau, mégsem lehetett volna sem a Messiás, sem a választott nép ősatyja, nem lehetett az ígérek továbbadója. Ezzel azonban Isten nem az üdvösségből zárta ki Ézsaut, hiszen Isten a kegyelem ajándékait Krisztus által mindenkinek ingyen adja. Isten minden embert üdvösségre hívott, nem pedig kárhozatra, de minden ember dönthet úgy is, hogy nem él az Isten által felajánlott kegyelemmel.

Istennek az egyes emberekre vonatkozó kiválasztása már a világ teremtése előtt megtörtént, mintha más nem is létezett volna, hogy az üdvösség részese legyen, mert Ő *„előre ismert bennünket”* (Róm. 8,29.). *„Aszerint, amint magának kiválasztott minket Ő benne a világ teremtése előtt, hogy legyünk mi szentek és feddhetetlenek Ő előtte szeretet által, Eleve elhatározván, hogy minket a maga fiaivá fogad Jézus Krisztus által az Ő aka-*

*ratjának jó kedve szerint," (Ef 1:4-5.). Ezek után már csak rajtunk múlik, hogy miként végződik az Isten szándéka. Ezért tanácsolja Pál azt, hogy „*igyekezzetek inkább a ti elhívátásokatok és kiválasztatásotokat erőssé tenni;*” (2Pt 1:10), mert ellenkező esetben el is veszíthetjük azt.*

Pál világossá akarta tenni, hogy Isten még a választott népe között is csak az egyénekben erősíti meg a kiválasztottság jogfolytonosságát. Minden esetben csak a saját döntésünk tarthat vissza a Krisztusban való örök élet ígéretének elnyerésétől, nem pedig Isten. Jézus minden emberért meghalt. Isten azonban mindenki számára megszabta az Igéjében, mi a feltétele a kegyelemből, az örök életre történő kiválasztásának, ez pedig a Krisztusba vetett hit, ami a megigazult bűnöst engedelmességre vezet.

„Isten arra választja ki az embert, hogy félelemmel és rettegéssel vigye véghez üdvösségét. Kiválasztja, hogy vértézze fel magát, és harcolja meg a hit szép és nemes harcát. Kiválasztja, hogy az Istentől kapott minden eszközt felhasználva küzdjön minden szentségtelen kívánság ellen, miközben Sátán élet-halál harcot vív vele. Kiválasztja, hogy imádkozzon és vigyázzon, tanulmányozza az Írásokat, és kerülje a kísértés területét. Kiválasztja, hogy szüntelen higgyen. Kiválasztja, hogy engedelmeskedjen minden igének, ami Isten szájából származik, és az igének ne csak hallgatója, hanem cselekvője is legyen. Ez a bibliai kiválasztás” (Ellen G. White: *Testimonies to Ministers and Gospel Workers*. 453–454. o.).

Senkit ne tévesszen meg az a körülmény, hogy test szerint a választottak közé tartozik. Mert ahogy Ézsaut nem mentette meg az, hogy az isteni ígéretök örökösétől született, úgy ma sem jelent biztosítékot senkinek az, hogy az Isten választott népéhez tartozik, még a gyülekezet névsorában is fel van írva a neve. Pál a téma bevezetőjében ezért idézi Ésaiaától azt: „*Ha Izráel fiainak száma annyi volna is, mint a tenger fövénye, a maradék tartatik meg*” (Róm. 9,27.). Ugyanakkor viszont azt is hangsúlyossá teszi: „*azért most is van maradék a kegyelemből való választás szerint*” (Róm. 11,5.), mert „*akik örömet vették az ő beszédét, megkeresztelkedének; és hozzájuk csatlakozának*” (Csel. 2,41.).

A változások

A Szentírás feljegyzéseiből az is kiderül, hogy az első advent idején egy lényeges változás történt az Istentől kiválasztott nép vonatkozásában. Tu-

lajdonképpen ezért beszélünk Újszövetségről, mert Isten változtatást hozott a választott népével kötött szövetségével kapcsolatban. Már Dániel próféta idejében is adott Isten kinyilatkoztatást a zsidó néppel, mint választott népével kapcsolatosan, hogy ez a kiváltságos helyzetük meg fog szűnni. Dániel 9,24-ben található a magyarázata annak a kinyilatkoztatásnak, amit a próféta kapott korábban, és az Istentől küldött angyal pedig azért jelent meg, hogy érthetővé tegye a próféta előtt. Az angyal magyarázatában hangzik el: *„Hetven hét szabatott a te népedre és szent városodra”*. Ez a megjövendölt idő járt le i.u. 34-ben a zsidó nép fölött. Ettől kezdve megszűnt Isten kiválasztott népe lenni. Ezt a rendkívüli eseményt jelezte a templom legbelső kárpitjának a szétszakadása, *„a templom kárpitja fölétől az aljáig ketté hasadt”* (Mt. 27,51.), amivel Isten több vonatkozásban is figyelmeztetni akarta népét.

Azzal, hogy a legszentebb hely láthatóvá lett, mert a kárpit kettészakadt, és már nem takarta be az Isten jelenlétének helyét, azt üzenté, hogy többé nem lakozik választott népe között a Szentek-szentjében. Ez viszont több dolgot is magával hozott. Egyrészt azt, hogy az Isten-imádat központja a földi templomban megszűnik, mert Isten döntése alapján áthelyeződik a mennyei templomba. Másrészt ennek természetes velejárójaként a lévítai papság közbenjáró szolgálata is megszűnt, mert átvette tőle a Melkisédek rendje szerinti papság, amelynek főpapja Jézus Krisztus lett. A zsidókhoz írott levelének a 4-től a 10. fejezetig terjedő szakaszában éppen ezt próbálja Pál elmagyarázni. Harmadrészt pedig elvesztette jelentőségét az áldozat bemutatási rendszer, hiszen ez csak *„árnyéka volt a következő dolgoknak, a valóság viszont Krisztus”* (Kol. 2,17.). Mivel az igazi áldozat, *„Istennek ama Báránya”* (Jn. 1,29.) Jézus Krisztus, az Ő megáldoztatásával elhozta a valóságot, ezért többé nincs szükség az előképes áldozatok bemutatására.

A „szelíd olajfa”

Pál hasonlatával kapcsolatban, a *„szelíd olajfa”* beazonosítására többféle elképzelés is létezik a bibliamagyarázók között. Vannak, akik azt gondolják, hogy a zsidó népet, mint Isten választott népét jelképezi. Néhány pillanatra tételezzük fel, hogy a *„szelíd olajfa”* által valóban a zsidó nép, mint Isten választott népe van jelképezve.

Ez az értelmezés azonban azonnal a kérdések sorozatát veti fel előttünk. Amikor ugyanis Pál azt írja, hogy *„némely ágak kitörettek”* (Róm. 11,17.), *„hitetlenség miatt törettek ki”* (uo. 20. vers), akkor ez hogyan történt a gyakorlatban? Az *„ágak”* bizonyára az egyes embereket jelképezik. Ebben az összefüggésben azt kellene érteni a kitörés alatt, hogy kizárták őket a zsidó nép közösségéből? Esetleg pogányokká lettek? Nem! Ezek a Pál szerint hitetlenné vált emberek továbbra is a zsidó nép tagjai maradtak, nem szakadt meg a kapcsolatuk, vagyis nem *„törettek ki”* a zsidó nép törzséből. Sőt, éppen a zsidó nép vezetői voltak a leghitetlenebbek ebben az időben. Ez az értelmezési próbálkozás tehát hibás nyomkövetésnek számít.

Ez a feltételezés azért is hibás, mert ha Izráelre vonatkoztatnánk az olajfa jelképét, akkor a Krisztus utáni időben a megtért pogányoknak is zsidóvá kellett volna lenni, a zsidókhöz kellett volna csatlakozni, és így beoltatni az olajfába. Ennek viszont éppen az ellenkezője történt az apostolok napjaiban, hiszen még a zsidók is inkább kereszténnyé lettek, nemhogy a pogányok zsidóvá. *„És az Isten igéje növekedék; és sokasodék nagyon a tanítványok száma Jeruzsálemben; és a papok közül is nagyon sokan követték a hitet.”* (Csel. 6,7.).

Még Pál is – aki ezt a jelképet felveti – arra biztatja a zsidókat, hogy Jézus Krisztusba vetett hit által legyenek keresztényekké. Ezzel pedig azt akarja éreztetni, hogy amennyiben a *„szelíd olajfából”* való kitörés hitetlenség miatt következik be, akkor a beoltásnak pedig hit által kell megtörténni. A zsidók közül némelyek azért törettek ki a *„szelíd olajfából”*, mert nem hitték el, hogy a názáreti Jézus a Krisztus, a megígért Messiás. A pogányok közül pedig azért kerültek beoltásra, mert elfogadták Jézust személyes Megváltójukként.

Ezért, amikor a korábban már kereszténnyé lett zsidók újra elkezdték gyakorolni a korábbi életükből való zsidó vallás egyes elemeit, akkor Pál megfeddte őket. *„Csodálkozom, hogy Attól, aki titeket Krisztus kegyelme által elhívott, ily hamar más evangéliumra hajlotok... Óh balgataq Galátzabeliek, kicsoda igézett meg titeket, hogy ne engedelmeskedjete az igazságnak, kiknek szemei előtt a Jézus Krisztus úgy íratott le, mintha ti köztektek feszítettett volna meg?”* (Gal. 1,6; 3,1.). Vagyis Pál apostol egyáltalán nem gondolt arra, hogy a Krisztust elfogadó pogányoknak zsidóvá kellene

lenniük, és a zsidó nép közé kellene úgymond *„beoltatniuk”*. Az előző igei gondolatok kimondottan feddő jelleggel íródtak a zsidóból lett keresztények számára, akik újra kezdtek visszatérni a keresztény elvektől a zsidó hagyományokhoz.

Vannak, akik Ábrahámhoz, mint a hívők atyjához kötik a *„szelíd olajfa”* jelképét. Ez a jelkép ugyan valóban az Ábrahámhoz bekövetkezett isteni kiválasztás vonalát jelképezi valamilyen szinten az emberi család történelmében évezredekken keresztül. De szükséges megemlíteni, hogy ez a jelkép, amely az Istennel való összekapcsolódást is jelképezi, nemcsak Ábrahámhoz kezdődően lett érvényes szimbólum az ószövetségi időben, hanem már az előtte lévő időkben, a pátriárkák korában élő szentek is ennek a *„törzsnek”* voltak tagjai, hiszen ők is az eljövendő Megváltóba vetett hittel éltek. Így kerültek beoltásra a *„szelíd olajfába”* a történelem folyamán mindig a Megváltóba vetett hitre jutott emberek, és kerülnek még az ószövetségi idejében élők is, egészen a megváltás beteljesedéséig, Jézus dicsőséges visszajöveteléig.

Az isteni kiválasztás, és az *„olajfába”* való beoltatás, hit által volt igényelhető még a zsidók számára is, az eljövendő Messiásba vetett élő hit által. A zsidók számára ugyan születésbeli előjog volt az *„olajfába”* való beoltottság, de az, hogy beoltva is maradjon, minden zsidó csak a személyes hitével tudta biztosítani. Ésaías ezért *„kiáltja Izráel felől: Ha Izráel fiainak száma annyi volna is, mint a tenger fövénye, a maradék tartatik meg.”* (Róm. 9,27.). Vagyis az *„olajfából”* való kitöretés nem csak a Jézus idejének és az utána következő kornak a jelensége, hanem a mindenkori Isten-népe történelmének állandó eseménye volt és lesz.

Az *„olajfával”* való kapcsolatból bekövetkező kitöretés azonban csupán egy isteni döntést jelent, de általában nem jelentette a választott nép közül való kirekesztést is. Ez az apostolok idejében jelent meg igen látványosan, amikor a hitetlen zsidó, zsidó maradt tovább is, hiszen az Isten által végrehajtott kitöretés ellenére tovább folytatta a zsidó hitéletét a külsőségeiben. Sőt, éppen azok a zsidók igyekeztek ezt leginkább látványosan gyakorolni, akik részesei voltak Isten Fiának megfeszítésében, és a Krisztus követőinek üldözésében. De ugyanez a szabály érvényes a kereszténnyé lett emberek esetében is, függetlenül attól, hogy korábban zsidó volt vagy pogány.

A Biblia sokféle hasonlattal érzékelteti, hogy a mindenkori Egyház Krisztuson épül fel, Benne gyökerezik, amiből természetyszerűen következik, hogy a „szelíd olajfa” nem lehet más, mint Krisztus. Azért sem jelképezhet mást a „szelíd olajfa”, mert *„nincsen senkiben másban idvesség: mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk.”* (Csel. 4,12.).

A „szelíd olajfával” kapcsolatban Pál következetesen hivatkozik a fa „gyökerére”, amivel erőteljesen akarja érzékelteti, hogy az általa adott magyarázatban nem a törzs a hangsúlyos, hanem a gyökér, hiszen az ágakhoz hasonlóan a fa törzse is a gyökérből táplálkozik és létezik. Vagyis a törzsbe beoltott ágak számára minden a gyökérből ered: *„ha a gyökér szent, az ágak is azok”, „te pedig vadolajfa létedre beoltattál azok közé, és részese lettél az olajfa gyökerének és zsírjának”, „nem te hordozod a gyökéret, hanem a gyökér téged”* (Róm. 11,16-18.). Vagyis Pál szerint a „szelíd olajfába” való beoltás valójában a gyökérral való összekapcsolódást jelenti. Ez a „gyökér” pedig nem más, mint akiről Pál a magyarázatának végén, összegzésként azt mondja: *„Mert ő tőle, ő általa és ő reá nézve vannak mindenek. Ővé a dicsőség mindörökké”* (Róm. 11,36.).

Ezt a bemutatást Pál máshol, a kolossébeliekhez írott levelében egyértelműen Jézus Krisztussal azonosítja: *„Mert Ő benne teremtett minden... mindenek Ő általa és Ő reá nézve teremtettek... és minden Ő benne áll fenn”* (Kol. 1,16-17.). A Jelenések könyvében pedig még Jézus is a gyökérral azonosítja önmagát, amikor azt mondja: *„Én vagyok Dávidnak ama gyökere”* (Jel. 22,16.), vagyis Isten minden gyermekének Őbenne kell gyökerezni.

A „szelíd olajfa... gyökere” tehát maga Jézus Krisztus, ezért nekünk Jézusba kell hit által beoltatnunk, Vele kell összeforrjon az életünk, és Belőle kell merítenünk az élethez szükséges dolgokat. Jézus ezt akarta szemléltetni a szőlőtőkéről és a vesszőkről mondott példázatával is. *„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: Aki én bennem marad, én pedig ő benne, az terem sok gyümölcsöt: mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek. Ha valaki nem marad én bennem, kivetik, mint a szőlővessző, és megszárad; és egybe gyűjtik ezeket és a tűzre vetik, és megégnek.”* (Jn. 15,5.). Jézus ugyanazt a törvényszerűséget mondta el, mint Pál, csak más megfogalmazásban. Ahogy a szőlőtőke Jézust jelképezi, a vesszők pedig a benne hívő

embereket, akként a szelíd olajfa is Jézus jelképezi, és a rajta lévő ágak pedig a Benne hívő embereket. Mindkét hasonlatban bekövetkezik a hiába-való ágak és vesszők kitörése. Ezért nekünk csak Benne, Vele élő kapcsolatban lehetséges lelki életet élnünk, és gyümölcsöt teremni. Nekünk, az Újszövetség idejében élőknek, úgy a zsidóknak, mint a keresztényeknek csak Jézus Krisztus képezi a „szelíd olajfát”, ahová hit által lehet beoltatnunk, és Benne megmaradva kerülhetjük el a kitörést és az elvettetést.

Pál apostol pedig a korinthusiakhoz írott első levelében a „test” hasonlatával szemléltette ezt a Krisztussal való összekapcsolódást. Ebben a hasonlatában egy test vagyunk Krisztussal, Ő a fej, mi pedig a test tagjai. Rólunk azt mondja: **„Ti pedig a Krisztus teste vagytok, és tagjai rész szerint.”** (1Kor. 12,27.). Róla pedig azt mondja: **„Krisztus is feje az egyháznak, és ugyanő megtartója a testnek”** (Eféz. 5,23.). **„Őt tette mindeneknek fölötte az anyaszentegyháznak fejévé, Mely az Ő teste, teljessége Ő néki”** (Eféz. 1,22-23.). Ha krisztus a megtartója a testnek, vagyis az Egyháznak, és benne az egyes tagoknak, akkor ez a hasonlattal is azt akarja kifejezni, hogy csak Krisztus lehet a „szelíd olajfa” gyökere is, amibe beoltva kell élni a lelki életünket, mert Tőle elszakadva elszáradunk.

Ezt a beoltatást mi most kereszttség által nyerhetjük el. **„Mert akik Krisztusba keresztelkedtetek meg, Krisztust öltöztétek fel. Nincs zsidó, sem görög; nincs szolga, sem szabad; nincs férfi, sem nő; mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban.”** (Gal. 3,27-28.).

A pogányok teljessége, és az egész Izráel

Pál apostol még azt is írja, hogy **„a megkeményedés Izráelre nézve csak részben történt, ameddig a pogányok teljessége bemegegyen”** (Róm. 11,25.). Ebből a kijelentésből sokan arra következtetnek, hogy Izráel státusza egyszer még vissza fog állni Isten előtt, hiszen Pál írásában az is olvasható: **„így az egész Izráel megtartatik”** (u.o: 26. vers). De vajon mikor, hogyan és hová megy be a **pogányok teljessége**, és mit kell érteni **az egész Izráel** alatt? Ha nem akarunk egyéni magyarázkodásba bonyolódni, akkor a Bibliát kell megkérdeznünk, hogy ezekre a kérdésekre hiteles választ kapjunk.

Az első dolog, amire szeretném a figyelmet irányítani, hogy a pogányok esetében is **„teljességről”** ír Pál, és Izráellel kapcsolatban is azt írja, **„az egész Izráel”** fog megtartatni. Ezért vessük vizsgálat alá ezeket a kijelenté-

seket a Biblia segítségével, hogy miként lehetséges ez, hogyan teljesezhet be mindkét esetben a teljesség.

A Bibliában több kijelentést is olvashatunk az egész világon élő pogányok teljességével kapcsolatban. Jézus parancsa értelmében ugyanis a keresztény Egyház azt a küldetést kapta: *„Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket”* (Mt. 28,19.). Majd még azt is elmondta, hogy *„az Isten országának ez az evangéliuma hirdettetik majd az egész világon, bizonyosságul minden népnek; és akkor jó el a vég”* (Mt. 24,14.).

Ebben a kijelentésben nem csak az fogalmazódik meg, hogy az egész világon hirdetve lesz az evangélium, minden népnek, hanem az is, hogy amikor ez bekövetkezik, akkor Pál szavaival mondván *„a pogányok teljessége bemegy”, „akkor jön el a vég”*. Ez a vég viszont azt jelenti, hogy Jézus ekkor lezárja a kegyelem lehetőségét, és kimondja: *„Aki igazságtalan, legyen igazságtalan ezután is; és aki fertelmes, legyen fertelmes ezután is; és aki igaz, legyen igaz ezután is; és aki szent, szenteltessék meg ezután is”* (Jel. 22,11.). Amikor a *„pogányok teljessége bemegy”* akkor elérkezett az a *„vég”,* ami után már nincs kegyelmi lehetőség, még a zsidó emberek és nép számára sem. Vagyis Pál itt a rómaiakhoz írott levelében nem egy eseményt mond el időrendbe állítva, miszerint először a *„pogányok teljessége bemegy”,* majd azt követően pedig *„az egész Izráel megtartatik”*. A pogányok teljességének bemenetele után üdvtörténetileg Isten népének státuszában már nem következik semmi, mert véglegesen bezáródik a kegyelem.

Ha figyelmesen olvassuk az apostol leírását, akkor észrevehetjük, hogy egy összekötőszót iktat be a két kijelentése közé, és ezzel azt érzékelteti, hogy összefüggés van közöttük. Azt írja: *„a megkeményedés Izráelre nézve csak részben történt, ameddig a pogányok teljessége bemegy. És így az egész Izráel megtartatik”* (Róm. 11,25-26.). Vagyis azt jelenti ki, az *„egész Izráel”* megtartása azzal teljesez be, hogy **így, ilyen módon** a *„pogányok teljessége bemegy”*. Amikor Pál ehhez a részhez ér az írásában, akkor már nem a testi Izráelről ír, hanem a lelki Izráelről, a **„Győzők”** seregéről. Mert ahogy a csaló Jákób új nevet kapott az Úrtól, úgy kapnak új nevet azok a pogányok is, akik mindvégig állhatatosak maradnak Isten mellett és győznek. Vagyis Pálnak *„az egész Izráel”* kifejezésében már benne van *„a pogányok teljessége”* is, együtt képezik **„Istennek Izráelét.”** (Gal. 6,16/b.), ezért

kapcsolja össze a két közegből valók teljességét. Csak „**így**” együtt tartatik meg „*az egész Izráel*”, és „*a pogányok teljessége*”.

Ha az „*egész Izráel*” kijelentés alatt nem az üdvösségre jutó emberek összességét kellene érteni, föggetlenül attól, hogy korábban zsidó volt vagy pogány, akkor az előző fejezetekben miért beszélt Pál olyan sokat arról, hogy nem a „*testnek fiai*” az Izráel fiai, hanem csak a hitből valók? Miért hangsúlyozza újra és újra, hogy Krisztusban már nincs különbség zsidó és pogány között, mert Krisztusban mindannyian „*Ábrahám maga vagyunk, és ígéret szerint örökösök*” (Gal. 3,29.)? Ha végül mégis üdvösségre lehetne jutni pusztán származás alapján, megtérés és hit nélkül, akkor Isten igazságtalanságot gyakorolna, hiszen a korábbi évezredekben élőkkel kapcsolatban mindig megtéréshez kötötte az üdvösséget.

Ha Pál apostol írását akarjuk megérteni, akkor nem alkalmazhatunk egyéni értelmezéseket, nem válogathatunk, hogy az egyiket figyelembe vesszük és elfogadjuk, a másik mellett pedig elme gyünk, mintha nem is volna benne az Igében. Bármennyire szimpatikusnak tűnnek is egyes kijelentések az egyéni értelmezés hátterén, a teljes Írás összefüggébből nem választhatjuk és szakíthatjuk el. Pál írását csak Pálnak egyéb helyen adott kijelentései alapján lehet és szabad értelmezni. Az előző fejezetben viszont éppen Ő írja azt, hogy az Újszövetség idején már „*nincs különbség zsidó meg görög között*” (Róm. 10,12.). A galatákhöz írott levelében pedig azt olvashatjuk: „*ha Krisztuséi vagytok, akkor az Ábrahám magva vagytok, és ígéret szerint örökösök.*” (Gal. 3,29.). „*Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által. Mert akik Krisztusba kereszteskedtetek meg, Krisztust öltöztétek fel. Nincs zsidó, sem görög; nincs szolga, sem szabad; nincs férfi, sem nő; mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban.*” (Gal. 3,26-28.). Amit tehát Pál ír Izráelről ebben a fejezetben, annak összhangban kell lenni a többi írásával is. Csak akkor értjük jól az apostol kijelentését, ha ez harmonikus egészet képez a többi írásával.

Pál levelei alapján eléggé egyértelmű, hogy amikor „*az egész Izráelről*” ír, akkor már a pogányok teljességét is magában foglalóan ír. Istennek Izráele alatt ugyanis már nem a zsidó nemzetet gondolja, hanem a Krisztusban megtért embereket. „*Mert Krisztus Jézusban sem a körülmetélkedés, sem a körülmetéletlenség nem használ semmit, hanem az új teremtés. És akik e szabály szerint élnek, békesség és irgalmasság azokon, és az Isten-*

nek Izráélén." (Gal. 6,15-16.). Máshol pedig azt írja: *„ha Krisztuséi vagytok, akkor az Ábrahám magva vagytok"* (Gal. 3,29.), és teljesen mindegy, hogy korábban zsidó voltál vagy pogány, *„mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban"* (Gal. 3,28.). *„Mert nem az a zsidó, aki külsőképpen az; sem nem az a körülmetélés, ami a testen külsőképpen van: Hanem az a zsidó, aki belsőképpen az; és a szívnek lélekben, nem betű szerint való körülmetélése az igazi körülmetélkedés; amelynek dicsérete nem emberektől, hanem Istentől van."* (Róm. 2,28-29.).

Amikor tehát bekövetkezik az a történelmi pillanat, amiről Pál írt, akkor nem történik más, minthogy a mi Urunk, ígéretének megfelelően magához veszi az övéit, vagyis a győzők seregének, azaz Izráélnek a *„teljessége bemegey"* abba az országba, *„amiket Isten készített az őt szeretők számára"* (1Kor. 2,9.). Ez a teljesség pedig ekkor már a zsidókból és pogányokból megtért emberek közössége lesz. Az Újszövetség Egyházának elragadtatásával pedig lezárul az a kegyelmi időszak is, amikor az Úr Jézus Krisztusba vetett hit által zsidónak és pogánynak egy új népként, egyaránt üdvösségre lehetett jutni.

Fontosnak tartom kitérni még arra is, hogy a pogányok teljessége alatt nem azt kell érteni, hogy akkor minden pogány ember meg fog térni, és bemegey az Isten kegyelmébe. Már azért sem, hiszen Jézus maga mondta, hogy a vég idején, amikor Ő visszajön, majdnem az egész világ hitetlen lesz: *„az embernek Fia mikor eljő, avagy talál-é hitet e földön?"* (Lk. 18,8.). Máshol még azt is mondja: *„Sokan mondják majd nékem ama napon: Uram! Uram! nem a te nevedben prófétáltunk-é, és nem a te nevedben űztünk-é ördögöket, és nem cselekedtünk-é sok hatalmas dolgot a te nevedben? És akkor vallást teszek majd nékik: Sohasem ismertelek titeket; távozatok tőlem, ti gonosztevők."* (Mt. 7,22-23.). Mindezek alapján tehát a *„pogányok teljessége"* nem azt jelenti, hogy az egész pogány világ megtér, és benne minden ember üdvösségre fog jutni. A *„pogányok teljességét"* azok képezik, akik megismerték Krisztust, és elfogadták személyes megváltójuknak, és Belé vetett hittel éltek az életüket.

Ha az *„egész Izráel"* kifejezést Pál nemcsak a megtért zsidókra értette, hanem minden zsidó származású emberre, akkor a *„pogányok teljessége"* kifejezés jelentését is szó szerint kellene értelmezni, tehát minden pogány származású emberre vonatkoztatva kellene érteni. Ebből a gondolkodás-

ból viszont az következne, hogy mindenki üdvözülni, és senki sem fog elkárhozni. Ez azonban teljesen ellentétes a Biblia tanításával.

Ha viszont a pogányok teljességével kapcsolatban csak a mindvégig hűséges megtért pogányokat kell érteni, akkor miért kellene az Izráellel kapcsolatban adott kijelentést másként érteni. Miért kellene „*az egész Izráel*” alatt minden akkor élő zsidót, illetve az egész zsidó nemzetet érteni? Jézus ugyanis azt mondta, hogy csak „*aki mindvégig állhatatos marad, az idvezül*” (Mt. 24,13.). Pál pedig az előző fejezetekben szintén hasonlóan nyilatkozik az Izráel teljességével kapcsolatban. „*Ésaiás pedig ezt kiáltja Izráel felől: Ha Izráel fiainak száma annyi volna is, mint a tenger fövénye, a maradék tartatik meg.*” (Róm. 9,27.).

A Bibliában nem is találunk olyan kijelentést, még közvetett utalást sem arra vonatkozóan, hogy Isten azt tervezi, miszerint vissza veszi a keresztény Egyháztól a világmisziós megbízatást, mert úgy döntött, hogy vissza adja azt a zsidó népnek. Más oka pedig nem lehet annak, hogy helyre állítsa Izráel korábbi státuszát, hiszen eredetileg is a misziós küldetés végzésére választotta ki és hívta el Izráelt. „***lesztek ti nékem papok birodalma és szent nép***” (2Móz. 19,6.), mert „***a népeknek is világhosszágul adtalak, hogy üdvöm a föld végéig terjedjen!***” (Ésa. 49,6.). A keresztény Egyház viszont ezt a küldetését elvégezte, hiszen Pál is azt mondja ki: „*a pogányok teljessége bemegyén*”, ezért már nincs szükség egy újabb kiválasztásra és megbízatásra.

Amikor Pál azt írja, hogy Izráel részéről a megkeményedés csak részben történt meg, akkor ezt a történelem vissza is igazolta. Éppen ezért került feljegyzésre, hogy később nagyon sok zsidó ismerte fel és értette meg, hogy a Názáretből való Jézus, akit Jeruzsálemben kereszt halálra ítélték és megölték, a megígért Messiás volt. Akik pedig ezt megértették, azok elfogadták személyes Megváltójuknak, és megtértek. Az apostolok is bizonyosságot tettek ennek a beteljesedéséről: „*És az Isten igéje növekedék; és sokasodék nagyon a tanítványok száma Jeruzsálemben; és a papok közül is nagy sokan követték a hitet.*” (Csel. 6,7.). Ezzel a megtérés sorozattal oldódott fel Izráelben az apostol által jelzett megkeményedés, ami „*csak részben történt*” (Róm. 11,25.).

„Annak ellenére, hogy Izráel mint nép hibázott, mégis számottevő az a

maradék, amely a megváltás részese lesz. Az Üdvözítő első eljövetelekor hívó férfiak és nők örömmel fogadták Keresztelő János üzenetét. Ez készítette őket, hogy újból tanulmányozzák a Messiásra vonatkozó jövendöléseket. A megalakult őskeresztény egyház e hú zsidókból tevődött össze, akik felismerték a názareti Jézusban azt, akinek jövetelére vágytak” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 248. o.).

A rész szerint való megkeményedésből való feloldódás viszont nem csak egy múltra vonatkozó jelenség, hanem hitem szerint a jövőben is újra és újra meg fog ismétlődni, ahogy napjainkban is egyre több Jézus Krisztusban hívő zsidó él a világ minden részén. Viszont ebben a történelmi időben már minden zsidó, aki elfogadta Jézust személyes megváltójának, csak a keresztény Egyházzal való egyesülése által oltódik vissza a „szelíd olajfába”, **„Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által”** (Gal. 3,26-28.). Mert ezután **„Krisztus Jézusban sem a körülmétkedés, sem a körülméletlenség nem használ semmit, hanem az új teremtés. És akik e szabály szerint élnek, békesség és irgalmasság azokon, az Istennek Izraelén.”** (Gal. 6,15-16.). Vagyis a Krisztusban megtért zsidók és pogányok együtt képezik az „egész Izráelt”, akik **„megtartatnak”** (Róm. 11,26.).